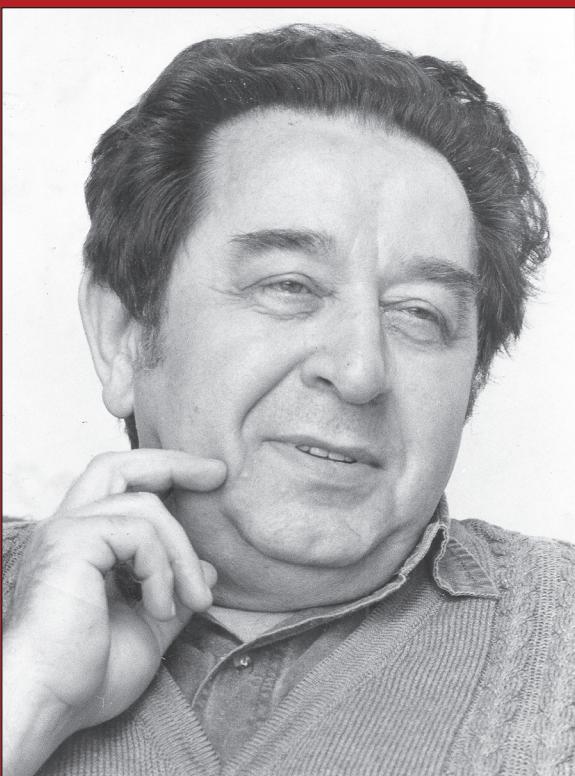

Čtvrtstoletí Demokratické iniciativy

DEMOKRATICKÁ INICIATIVA

Emanuele Mandler, zakladatel a předseda
Demokratické iniciativy

Poděkování

Haně Mahlerové a Pavlu Ottovi
za poskytnutí dobových materiálů.

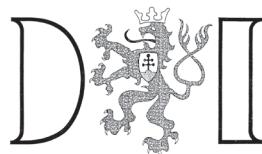
Vydal Klub na obranu demokracie 11. 11. 2014

Redakčně upravil Vojtěch Kučera

Graficky upravil Štěpán Trnka

Obsah

Zpráva o Demokratické iniciativě	4
Skupina občanů vyzývá poslance Federálního shromáždění k zahájení demokratizace	6
Skupina občanů podává podnět k vypracování zákonů podporujících občanskou rovnoprávnost ..	8
Prohlášení Demokratické iniciativy k úmrtí Pavla Wonky	10
Obecné zásady činnosti Demokratické iniciativy	11
Ke dvacátému výročí vstupu vojsk Varšavské smlouvy do Československa	13
Akční program Demokratické iniciativy	24
Z programu Československé demokratické iniciativy	26
Žádost o registraci hnutí jako politické strany	30

DEMOKRATICKÁ INICIATIVA

Zpráva o Demokratické iniciativě

Demokratická iniciativa vznikla v okruhu lidí, kteří po roce 1977 nahlédli meze Charty 77. Za základní problém považovali, jak účinně oslovit širokou veřejnost a získat ji pro politickou práci, jejímž cílem by měla být přeměna stávajícího autoritativního státu v demokratický. Prostor pro takovou činnost se otevřel v druhé polovině osmdesátých let minulého století rozkladem režimu v SSSR. Ideovými východisky přitom zakladatelům DI byly demokratické tradice české politiky (Havlíček, Palacký, Masaryk), osvícenská tradice liberální demokracie a lidských práv a duchovní odkaz křesťanství. Byli jsme si vědomi, že je třeba obnovit příslušnost české společnosti ke společenství evropských národů, z něhož jsme byli násilně vytrženi. Zvláštní význam pro nás přitom mělo masarykovské vymezení „politické drobné práce“ a politického realismu. Vůdčí osobnosti Demokratické iniciativy byl její iniciátor a předseda, historik a publicista Emanuel Mandler (1932–2009), od jehož úmrtí letos uplynulo pět let.

Na veřejnost jsme poprvé vystoupili dopisem 50 občanů poslancům Federálního shromáždění ČSSR. Byla to společná akce s čelnými představiteli disentu včetně Václava Havla, většina signatářů byli však lidé, kteří se dosud v podobných aktivitách neúčastnili. V dopise jsme žádali mj. zrušit kádrové řízení, umožnit pravdivé poznání minulosti, stanovit nová kritéria pro fungování Národní fronty, vyhlásit amnestii pro politické vězně a prosadit radikální zlepšení životního prostředí.

Pod svým jménem vystoupila Demokratická iniciativa v lednu 1988, téhož roku na podzim se prohlásila za „společenské a politické hnutí“. Přibyly další požadavky: zrušení pracovní

povinnosti, odluka církve od státu a uznání náboženské svobody, právo na vytváření odborové samosprávy, odchod sovětských vojsk, nahrazení „zákoníku práce“ civilními pracovněprávními předpisy.

V listopadu 1988 po zesílení policejních represí Demokratická iniciativa dočasně přerušila činnost. Dospěli jsme v tu chvíli k závěru, že nám poměry neumožní to, o co nám šlo, tj. budovat společenství otevřené pro veřejnost. Ale už před Vánocemi téhož roku jsme znovu začali pracovat.

V první polovině roku 1989 se aktivity Demokratické iniciativy výrazně rozšířily i mimo Prahu. Postupně vznikaly skupiny v Plzni, v západních Čechách (Mariánské Lázně, Cheb), v Ústí nad Labem, v jižních a východních Čechách (Tábor, České Budějovice, Hradecko), v Brně, v Olomouci a v Ostravě.

Na jaře pak Demokratická iniciativa přišla s jakýmsi harmonogramem změny režimu: navrhovali jsme, aby na počátku roku 1990 proběhly volby do Ústavodárného shromáždění, kde by mohly kandidovat i nezávislé skupiny, do dvou let byla vypracována a schválena ústava a volební zákony a na jaře 1992 se pak podle nich měly konat volby do rádného Federálního shromáždění.

19. června uspořádala Demokratická iniciativa „Pochod – korso občanů přes zónou za lidská práva“. Od Prašné brány k Můstku se po dvě hodiny pokojně a potichu procházel v jakémusi průvodu skoro tisíc občanů. Policie nezasáhla.

Dva dny nato se v Praze konalo setkání účastníků Demokratické iniciativy z Čech a Moravy. Sešlo se asi sedmdesát lidí, jako hosté se zúčastnili i čerstvě zvolení polští senátoři

Bujak a Janasz. Asi díky jejich přítomnosti ani v tomto případě policie nezasáhla.

V srpnu 1989 Demokratická iniciativa spolu s Hnutím za občanskou svobodu a Sdružením T. G. Masaryka na rozdíl od Charty 77 a dalších občanských aktivit, které argumentovaly mj. nebezpečím, že bude vyvoláno krveprolití, vyzvala k pokojnému občanskému protestu na výročí 21. srpna.

V září Demokratická iniciativa vzhledem k tomu, že získala přívržence i na Slovensku (nikdy jich nebylo mnoho) změnila jméno na Československá demokratická iniciativa. V říjnu navrhla vytvoření Koordinačního výboru československé politické opozice, jehož se měly účastnit kromě ní i Hnutí za občanskou svobodu, Nezávislé mírové sdružení a Obroda. Návrh narazil na rozhodný odpor Václava Havla a jeho blízkých a nepodařilo se jej uskutečnit.

Proto pak ČsDI sama 11. listopadu požádala ministra vnitra ČSSR o registraci jako opoziční politická strana.

19. listopadu, po brutálním zásahu policie proti studentské demonstraci na Národní třídě, ČsDI žádala okamžité odstoupení vlády, vytvoření přechodné vlády občanského soužití se zastoupením disentu a reformních komunistů z r. 1968, přijetí nového volebního zákona a volby do zákonodárného federálního shromáždění v únoru 1990 s tím, že se jich budou moci účastnit i nezávislé skupiny.

A další osudy Demokratické iniciativy? V listopadu 1989 získal dominantní politický vliv v české politice Václav Havel a lidé z jeho okruhu. Vzniklo Občanské fórum, v němž politické strany včetně Demokratické iniciativy hrály jen velmi okrajovou roli. Při kooptacích získala DI (v rámci OF) dva mandáty ve Federálním shromáždění (pro Emanuela Mandlera a Bohumila Doležala) a jeden v České národní radě (pro Karla Štindla). Na oslabenou stranu se vrhli různí mrchožrouti, kteří se

chtěli zmocnit zvučné značky, ale podařilo se nám ji ubránit a na jarním sjezdu stabilizovat. Mj. i díky podpoře německé FDP jsme zajistili fungování stranického aparátu. V letních volbách 1990 jsme kandidovali ještě na kandidátce OF. Vzhledem k velkému úspěchu se do ČNR dostali navíc čtyři kandidáti strany, z míst na společné kandidátce OF, jež byla považována za nevolitelná, a měli jsme v ČNR poslanecký klub. V létě se Československá demokratická iniciativa přejmenovala na Liberálně demokratickou stranu a vystoupila z OF. Ve Federálním shromáždění zůstali její poslanci v klubu OF, ale záhy byli vyloučeni, protože kritizovali zapojení nomenklaturních komunistů (Čalfa, Vacek) do vlády a nepodpořili Alexandra Dubčeka při volbě do funkce předsedy FS. Po rozpadu OF vyrostla LDS konkurence v podobě Občanského hnutí, jehož lidé (Jiří Dienstbier, Petr Pithart, Jan Sokol) měli významné pozice ve vládách a v parlamentu. LDS se ocitla pod tlakem (mj. i z FDP), aby s OH fúzovala, což však pro neslučitelnost programů nebylo možné. Problém se vyřešil tím, že na sjezdu LDS na podzim r. 1991 vyhrála v boji o předsednickou funkci o jeden jediný hlas Mandlerova protikandidátka Viktorie Hradská. Poté zakladatelé strany Mandler, Štindl a Doležal odstoupili ze všech funkcí, Hradská a její stoupenci z nového vedení později individuálně přestoupili do konzervativní ODA. Tím se strana jaksi vyprázdnila a „liberální“ část spektra zůstala vyhrazena pro OH, které pak volby v létě 1992 potupně prohrálo. LDS měla přitom na podzim šanci uzavřít podobně jako Křesťanscodemokratická strana předvolební koalici s ODS, porážka Mandlerova vedení strany na stranickém sněmu však tuto vyhlídku pochopitelně zhatila. Emanuel Mandler se pak ještě nějaký čas pokoušel držet stranu při životě na bázi její relativně silné České zemské organizace, ale LDS během několika let zanikla.

Bohumil Doležal

Skupina občanů vyzývá poslance Federálního shromáždění k zahájení demokratizace

— 18. září 1987

První dopis Emanuela Mandlera, Jana Sterna, Miroslava Štengla a Karla Štindla zastupujících skupinu padesáti československých občanů poslancům a poslankyním Federálního shromáždění ČSSR s výzvou k zahájení demokratizace veřejného a politického života.

Vážený pane, vážená paní,

obracíme se na Vás v naléhavé záležitosti společného zájmu: u naší společnosti se nahromadily závažné problémy, jejichž řešení, jak jsme přesvědčeni, nelze oddalovat. To je ostatně zřejmě i z rostoucího zájmu veřejnosti o otázky přestavby a z toho, že se jimi zabývají státní a stranické orgány. To vše vzbuzuje naděje a očekávání; nechceme však skrývat, že také starosti.

Dosavadní uvažování se totiž soustřeďuje na oblast národního hospodářství, zejména jeho řízení. Avšak problémy, potíže a komplikace, které se před námi všemi nahromadily, pronikají oblasti ekonomiky a výrazně ji přesahují. Jde o to, že se velmi obtížně uplatňují talentovaní a charakterově vyspělí jedinci, že existují četné překážky bránící v činorodosti jednotlivců, organizací i podniků, že upadá morálka a šíří se nepoctivost. Jde o vážné zábrany v předávání úplných a pravdivých informací, o problémy mládeže, která není zakotvena v tradicích minulosti a je skeptická k jakýmkoli ideámu, o znerovnoprávnění těch, kteří setrvávají při svém přesvědčení, i o rychle se zhoršující životní prostředí. Jde

přirozeně také o nedostatek mnoha důležitých druhů zboží a o špatné fungování klíčových odvětví služeb. Tyto potíže a nedostatky souvisí s nedemokratickým systémem řízení společnosti; jak tento systém sám, tak negativní důsledky, které přinesl, lze v dané situaci odstranit pouze tak, že život naší společnosti bude demokratizován.

Obracíme se osobně na Vás, jelikož jsme přesvědčeni, že toho lze dosáhnout pouze osobním přičiněním zákonných zástupců lidu a aktivní účasti širokých vrstev obyvatelstva. V této souvislosti však nelze přehlédnout názor, že vrcholné orgány, jejichž složení se od doby, kdy byl vybudován nedemokratický způsob řízení společnosti, v podstatě nemění, těžko mohou usilovat o důslednou demokratizaci společnosti.

Za této situace je prvořadým požadavkem dne a základní podmínkou pro započetí demokratické přestavby obnovení důvěry mezi vládou a obyvatelstvem. K tomu je však zapotřebí postupných, dobře uvážených personálních změn. Považujeme za velmi důležité, aby co nejdříve začal tento proces obnovy vrcholných orgánů a aby tak v nich

v dohledné době začaly působit také nové osobnosti, jejichž jména a činnost nejsou spojeny s minulým obdobím a které by byly schopny samostatného přístupu k závažným otázkám našeho společenského života.

Je zřejmé, že především a nezávisle na tom by měla začít společenská přestavba. Problematika změn, které jsou k tomu nezbytné, je ovšem značně rozsáhlá a následujících pět bodů je proto pokusem vyjádřit její základní prvky.

- 1. Budoucí prospěch nynějších generací i těch, kteří přijdou po nás, záleží do značné míry na tom, aby se v orgánech a institucích naší společnosti opět vytvořily podmínky pro uplatnění lidí podle jejich nadání, schopností a povahových vlastností. Chceme, abyste se zasadil(a) o to, aby na úrovni podniků, ústavů, škol a kulturních institucí bylo zrušeno dosavadní kádrové řízení a posuzování podle politické příslušnosti, víry, původu, příbuzných v zahraničí apod. Věcné zásady odvozené z kritérií odborné způsobilosti by bylo třeba uplatnit také při přijímání mladých lidí na střední a vysoké školy i k vědecké práci.**
- 2. Již delší dobu je zřejmé, že vinou dosavadní informační soustavy je množství důležitých informací zamčováno nebo zkreslováno. Ztěžuje to veškerý společenský provoz, a proto by měla být vytvořena informační soustava objektivní, zakotvená v zákonech. Nejde jen o otázky současnosti; neméně důležité, a to zvláště proto, aby mladí lidé mohli pochopit své místo a poslání ve společnosti, je umožnit ve všech oblastech šíření informací, zejména však na školách, pravdivé poznání naší minulosti včetně dějin první republiky.**
- 3. Současně řízení společenských organizací, práce národních výborů i činnosti uměleckých institucí je nedemokratické**

a neumožňuje rozvinout činorodou aktivitu. Žádáme Vás, abyste se spolu s dalšími poslanci zasadil(a) o vypracování nových kritérií pro práci Národní fronty. Tato nová kritéria by měla vést k tomu, že se důsledně uplatní samosprávné prvky, že se zvýší význam těchto organizací a že vznikne možnost zakládat při dodržení předem stanovených podmínek také nové zájmové skupiny a spolky jako součást Národní fronty i mimo ni.

- 4. Věcí prvořadého společenského zájmu jsou účinná opatření na záchrannu nejvíce ohrožených oblastí životního prostředí a přijetí zásad pro jeho ochranu. Věci došly tak daleko, že i znečištění ovzduší hlavního města Prahy mnohonásobně převyšuje povolené hodnoty. S ohledem na mimořádný význam Prahy Vás žádáme, abyste pomohl(a) vypracovat program radikálního zlepšení pražského životního prostředí. Měl by být vzorem úpravy životního prostředí v dalších městech a oblastech republiky.**
- 5. Změny, které vyžaduje dnešní doba, směřují vesměs k vytvoření společnosti rovnoprávných občanů, lidí, kteří netrpí diskriminací z důvodů národnostních, politických ani náboženských. Žádáme Vás, abyste se spolu s ostatními poslanci zasadoval(a) o začlenění všech těch, kteří byli jakýmkoli způsobem znerovнопrávněni pro své přesvědčení, do občanských povolání, pro která jsou kvalifikováni. Je také zapotřebí, abyste se zasadil(a) již u příležitosti letošního výročí vzniku samostatného československého stát a o amnestii pro všechny československé občany, kteří byli odsouzeni nebo jsou trestně stíháni z politických důvodů.**

Vážený pane poslanče (vážená paní poslankyně), přijměte náš dopis jako výraz stejné osobní odpovědnosti, jakou očekáváme od Vás.

Skupina občanů podává podnět k vypracování zákonů podporujících občanskou rovnoprávnost

— 23. října 1987

Příloha druhého dopisu poslancům Federálního shromáždění ČSSR - úryvek.

...Cílem navrhované zákonodárné činnosti je:

1. Odstranit faktickou nerovnost občanů v zaměstnání, na školách a při cestách do za hraničí
2. Odstranit nerovnost občanů vzniklou trestním stíháním z politických nebo náboženských důvodů

ad 1. zákon – nebo novelizace platných zákonů a nižších právních norem – má zaručit, aby při přijímání, hodnocení a odměňování pracovníků na úrovni podniků, ústavů, zařízení, škol atd. byla uplatňována pouze odborná a věcná hlediska. Za tím účelem má určit hlavní nevěcná hlediska, podle kterých nesmějí být občané hodnoceni. Za hlavní nevěcná hlediska považujeme:

- požadavek stranické příslušnosti, popřípadě angažovanosti ve společenských organizacích;
- hledisko náboženské příslušnosti a víry občana;
- hledisko společenského postavení rodičů a příbuzných, popřípadě zásluh (provinění) rodičů a příbuzných;

- hledisko kontaktů občana s příbuznými, dalšími civilními osobami a institucemi v zahraničí;
- závěry a hodnocení nynějších kádrových posudků, dále posudků, které obsahují jakékoli z výše uvedených nevěcných hledisek, a posléze posudků, k nimž se posuzovaný neměl možnost vyjádřit.

...Zákon má obsahovat ustanovení, že zavedením jeho platnosti se anulují kádrová a jiná hodnocení, při kterých se uplatňovala nevěcná hlediska, zejména prověrky po roce 1968 a akce jim na roveň postavené. Pro osoby, které byly těmito akcemi jakkoli postiženy, pak přestanou platit omezení v oblasti pracovních příležitostí, publikování, cestování, sdružování a vystupování na veřejnosti.

ad 2. zákon (Odstranění nerovnosti vzniklé trestním stíháním z politických nebo náboženských důvodů)

Zákonodárná činnost, důsledně vycházející z čl. 20 a čl. 32 Ústavy, má zaručit, aby se politické smýšlení a náboženská víra nemohly stát za žádných okolností příčinou trestního stíhání československých občanů. Dále pak,

aby pro ty, kteří z těchto důvodů trestně stíháni byli nebo jsou, byla vyhlášena amnestie.

a) Má se novelizovat trestní zákoník, a to:

- zrušením paragrafů sloužících výlučně k trestnímu stíhání z politických důvodů (např. § 98 podvracení republiky, § 100 pobuřování, § 101 zneužívání náboženské funkce), popřípadě odporující mezinárodně platným normám (např. § 109 opuštění republiky);

• doplněním nebo přesnějším formulováním paragrafů stanovujících trestné činy hospodářské povahy (např. § 118 nedovolené podnikání);

b) Pro osoby, které byly odsouzeny nebo jsou trestně stíhány z politických nebo náboženských důvodů, má být vyhlášena amnestie.

+

PROLETÁŘI VŠECH ZEMÍ, SPOJTE SE!

PÁTEK 30 ČERVEN 1989

RUDÉ PRÁVO

ORGÁN ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY ČESkoslovenska

Číslo 152 — ROČNÍK 69 (Právo lidu ročník 92)

CENA 50 HALERŮ

Záškodníci odhaleni

Oblasť požáry a vraždy

PRAGA (CTK) — Počet obětí záškodnického ohňa v letošním roce v ČSSR dosáhl už 11. října 1989 celkového počtu 100. Bezpečnostní orgány podezírají objednávku požáru v jednom z objektů, založených na dlese Českého svazu L. H., které s fondem sedmdesátitisíc Kč zplaňoval na výstavbu v socialistickém vlastnictví. Celkové škody z požáru hospodaření mohou dosáhnout negativního následku.

Trestní činnost páčívala členové místní organizace skupiny ve věku kolem dvaceti let, kteří v letošním měsíci vrahili a vzbudili trestný čin zadržení.

V těchto dnech byl zadržen J. N. z Libeňova, J. G. z Mělníka, z Prahy, J. Roudnice nad Labem a J. D. z Čerčic, kteří jen do této doby počítají, že tuto záškodnickou činnost vytvořili, aby využívali organizovali. Byly zřejmě, že všechny záškodnické činnosti byly blízky vrstv k tzv. nezávislým skupinám, které jsou známé svou antisociální činností.

O dalším průběhu vyšetrování budou veřejnosti informována.

Dne 30. června zveřejnilo Rudé právo článek, v němž obvinilo bez udání souvislosti nezávislé aktivity ze spoluúčasti na záškodnictví a vraždě. D.I. se též cítí tímto útokem napaden a požádala důrazně následujícím dopisem o zveřejnění článku či dementování zmíněného článku.

Zdeněk Hoření
čefredaktor Rudého práva
Na poříčí 30, Praha 1

Praha, 30. června 1989

Vážený pane,

Váš list dnes zveřejnil zprávu "Záškodníci odhaleni". Uvádí se v ní, že v souvislosti se sérií požárů průmyslových objektů v ČSR s vraždou byli zadrženi čtyři nejmenovaní čs. občané, kteří jsou podezřelí z organizování této činnosti. Dále se ve zprávě píše doslova: "Bylo zjištěno, že všichni zadřízení mají blízký vztah k tzv. nezávislým skupinám, které jsou známé svou antisociální činností." Toto závažné obvinění nezávislých iniciativ nebylo nicím doloženo a v souvislosti s výhrádkami na jejich adresu, jež zveřejnil Váš deník v téma číslo, nabuzuje atmosféru podobnou očodobí stalinismu. Zádáme Vás důrazně, aby Váš list tvrzení o souvislosti případů žhářství a vraždy s činností nezávislých aktivit rádně a včasně doložil; pokud toho není schopen, žádáme o zveřejnění tiskové opravy, která by zmíněnou zájavu dementovala.

Za Demokratickou iniciativu

Emanuel Mandl

Bohumil Doležal

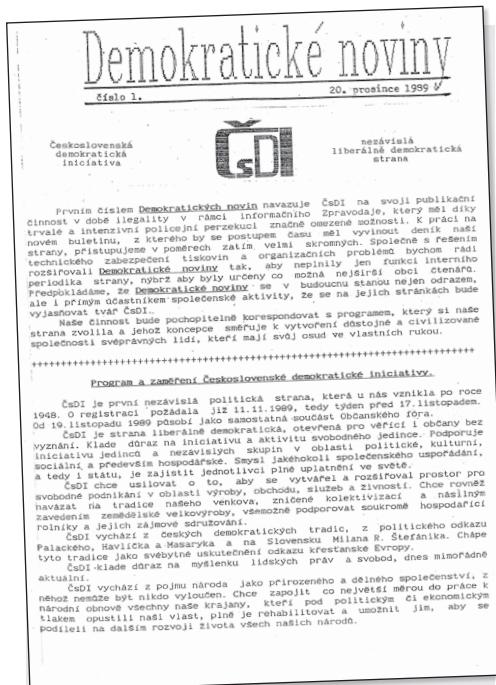
Článek v Rudém právu ze dne 30. června 1989 obviňoval nezávislé aktivity ze spoluúčasti na záškodnictví a vraždě. D.I. se proti tomu ohradila dopisem.

Prohlášení Demokratické iniciativy k úmrtí Pavla Wonky

— 10. května 1988

Úryvek:

Smrt Pavla Wonky znamená závažnou a tragickou událost pro celou československou společnost. Bližší okolnosti Wonkova úmrtí nejsou známy; nicméně v souvislosti s touto tragickou událostí vyvstávají před námi se všemi naléhavostí některé závažné otázky.

Od prosince 1989 vydávala Demokratická iniciativa Demokratické noviny.

Jde především o to, jak je možné, že Pavel Wonka byl po dlouhé měsíce vězněn pro své přesvědčení a pro vůli a snahu toto přesvědčení veřejně hlásat. Pavel Wonka zemřel ve vězení. A tak se druhá otázka týká poměru v československých věznicích a zacházení s vězni.

Dále je třeba vyjasnit, zda a jak je možné, aby byl věznen člověk tak nemocný, jako se stal v tomto případě. S tím souvisí otázka, jak se v druhé polovině dvacátého století může stát, že člověk odsouzený pro své přesvědčení nejen nepožívá statutu politického vězni, ale ještě je zařazen do druhé nápravné skupiny.

Poslední otázka se pak přirozeně týká bezprostředních okolností a příčin Wonkova úmrtí.

Demokratická iniciativa důrazně upozorňuje na celospolečenský význam uvedených otázek i na to, že vyvstaly v době, kdy se k všeobecnému a rostoucímu úsilí o ozdravění poměrů v naší republice hlásí i vedoucí představitel státních a stranických orgánů. Za tohoto stavu věci je třeba chápát úmrtí Pavla Wonky (včetně reakcí naší společnosti na ně) rovněž jako závažný precedens.

Žádáme proto naléhavě, aby československá federální vláda neprodleně ustavila mimořádnou komisi k prošetření okolností úmrtí Pavla Wonky, a to zejména s ohledem na souvislosti, které jsme tu výše uvedli. Žádáme rovněž, aby členy této komise byli kromě odborníků v oboru práva, zdravotnictví a vězeňství i zástupci nezávislých politických aktivit a aby komise výsledky svého šetření zveřejnila. +

Obecné zásady činnosti Demokratické iniciativy

— 12. června 1988

Příloha dopisu sympatizujícím občanům a širší veřejnosti.

Demokratická iniciativa je neformální společenská aktivita, usilující o přestavbu české společnosti ve smyslu její široké demokratizace.

Ve své činnosti vychází z posouzení naší současné politické situace. Hluboká a vleklá společenská krize, jejíž počátky spadají do začátku sedmdesátých let – tehdy byl s velkou bezohledností obnoven neostalinský represivní systém řízení společnosti – přivedla během svého takřka dvacetiletého trvání politický, hospodářský, kulturní i mravní úpadek. V době velkých společenských proměn v sousedních zemích se tento systém stal zjevným anachronismem a volá po zásadních reformách.

V současnosti je naším nejzávažnějším politickým problémem letargie, jež se během posledních dvaceti let rozšířila ve všech vrstvách naší společnosti, skepse, pasivitu a nezájem lidí o věci veřejného zájmu. Lidé se odvrátili od společenské aktivity a stáhli se do soukromí. Přitom základním předpokladem k překonání současné společenské krize je zájem široké veřejnosti a její účast v tomto procesu. Úkolem dne tedy je dát společnosti naději a perspektivu a Demokratická iniciativa by chtěla přispět svým dílem při jeho plnění.

Demokratická iniciativa není organizovaná společenská skupina, a tudíž nemá a ani nemusí mít pevně a jednoznačně formulovaný politický program. Jsou tu ovšem určité obecné zásady, z nichž při své činnosti vychází:

1. Usiluje o lidovou politiku, navazující na demokratické tradice novodobé české společnosti, charakterizované jmény Palacký, Havlíček a Masaryk: součástí této tradice bylo vždy vědomí, že o osudu společnosti se rozhoduje především na všednodenní, „nízké“ úrovni jejího života, v každodenním společenském provozu, v činnosti a úsilí jejích řadových členů.
2. Usiluje o politiku, čerpající z odkazu tisícileté evropské duchovní tradice, tradice křesťanské: myšlenka lásky k bližnímu se v politické rovině transformuje v zásadu snášenlivosti a ohleduplnosti, ať už jde o vztahy jednotlivců a dílčích uskupení nebo o vztahy občana a státu.
3. Politika má přitom směřovat k integraci naší společnosti: jejím cílem není její nové rozdělení podlé nových kritérií, ale stvoření noveno konsensu, „společenské dohody“, umožňující, aby se lidé všech možných zaměření a různých dílčích zájmů sešli ke společné práci pro budoucnost naší země.
4. A konečně, má to být politika realisticky postavená na respektování současného mezinárodně politického rámce, v němž se odvíjí nás státní a národní život. Jejím smyslem by mělo být odformalizovat a prohloubit vztahy k našim sousedům a spojencům, dát jim věcný základ. Napříště by mělo jít v první řadě ne o obřadné styky mezi všemocnými aparáty, ale o široce založené mezilidské vztahy na všech ➤

úrovních politického, hospodářského i kulturního života, opřené o plnou informovanost a vzájemné pochopení.

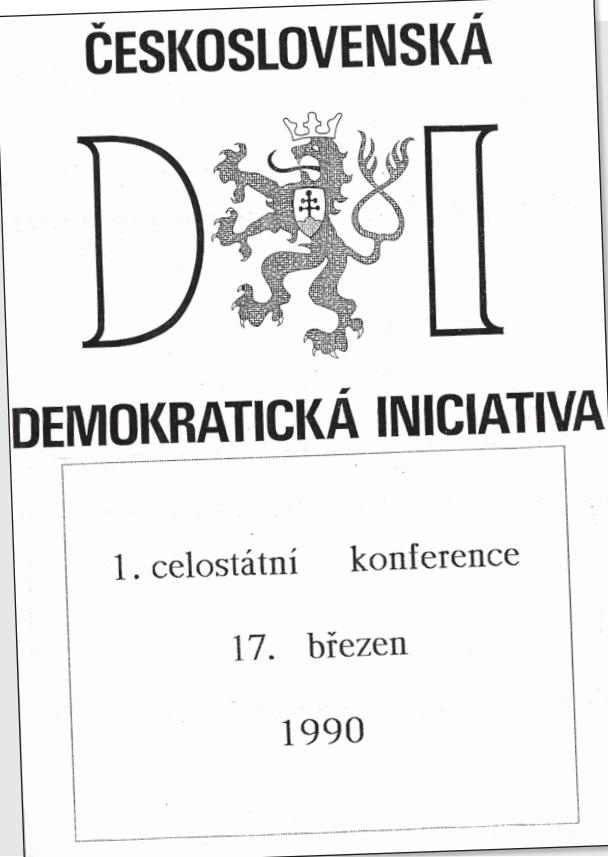
V duchu těchto zásad vidí Demokratická iniciativa podstatu své činnosti v tom, že podává konkrétní návrhy na politické reformy, směřující k normalizaci situace v naší zemi. Tyto návrhy se dotýkaly a dotýkají problematiky zrovnoprávnění občanů, větší informovanosti ve veřejných věcech, institucionálních předpokladů pro aktivitu občanů v oblasti spolků a společenských organizací, péče o historické a přírodní prostředí, v němž se odehrává náš život, sociálních a hospodářských problémů, otázek reformy sociálního, hospodářského i trestního zákonodárství atd. Smyslem všech těchto návrhů, prohlášení a výzev je podnítit široký rozhovor o celospolečenských problémech. Jde o to oslovit a zainteresovat nejen jejich bezprostřední adresáty, ale i dosud pasivní občany, vést je k tomu, aby se ve svém společenském prostředí a podle svých možností angažovali ve veřejných věcech. Jde o to inspirovat vznik dalších společenských aktivit a hnutí s podobným zaměřením.

Proměny současné mezinárodně politické situace s sebou přinesly naději na větší svobodu v naší zemi. Svoboda nám však nespadne jako dar z nebe: musíme si ji zasloužit, dopracovat se jí, udělat si ji.

Jádro Demokratické iniciativy se vytvořilo koncem sedmdesátých a v první

polovině osmdesátých let v úzkém kroužku lidí, v němž se vedly debaty o demokratických tradicích moderní české společnosti a o politických realitách, vymezujících naši nynější národní existenci. Výsledkem debat byly tehdy diskusní večery a sborníky úvah, pořizované v několika málo exemplářích. Když v polovině osmdesátých let nastalo určité politické uvolnění, vypracovali někteří účastníci kroužku náčrt politického programu, jehož smyslem mělo být překonat vlekou krizi české společnosti a normalizovat společenskou situaci v naší zemi. Tak se vytvořily ideové předpoklady k tomu, aby Demokratická iniciativa mohla zahájit svou činnost.

+

Ke dvacátému výročí vstupu vojsk Varšavské smlouvy do Československa

— počátek srpna 1988

Počátkem srpna 1988 vydala DI prohlášení ke dvacátému výročí vstupu vojsk států Varšavské smlouvy do Československa. Prohlášení bylo zasláno redakci Rudého práva. (úryvek)

Před dvaceti lety, 21. 8. 1968 obsadily armády států Varšavské smlouvy Československo. Tento ozbrojený zásah ukončil cestu svobodného rozvoje české a slovenské společnosti, nastoupenou po lednu 1968. V Československu byl nastolen tuhý autoritativní režim.

... je nutné usilovat o vytvoření takové situace, která umožní odsun všech sovětských vojsk z československého území. Stěží lze pochybovat o tom, že vyhlídky na takové kroky ze sovětské strany budou tím reálnější, čím rozhodněji je bude česká a slovenská společnost vyžadovat. Od nynějšího politického vedení státu, které se dostalo k moci právě po srpnu 1968, to lze těžko očekávat. Je však na čase přiznat si, že nejde pouze o nedostatek vládnoucí vrstvy, nýbrž celého společenského organismu. Češi a Slováci kladli poměrně malý odpor proti nastolení autoritativního

režimu a přijali jeho pravidla, která předeším odstranila lidskou a národní svobodu z hierarchie společných hodnot a jakoukoli společenskou aktivitu označila za negativní; v těžké politické letargii pak čs. společnost setrvává až dosud. Dvacáté výročí by se nám všem mělo stát zejm. připomínkou toho, že je nezbytné spojit síly k společnému politickému úsilí k demokratizaci našeho života.

Právě s ohledem na to je třeba k nastávajícímu výročí předložit některé požadavky mezinárodní i vnitropolitické povahy, týkající se problémů, jejichž řešení už zřejmě nesnese odkladu.

Předeším jde o to, aby všechny státy, které se v srpnu 1968 zúčastnily vojenského tažení proti Československu, uznaly, že šlo o nepřípustné zasahování do vnitřních záležitostí suverénního státu.

II. správa SMB
analytický odbor
č.s.j. CB-0077/129/03-89

V Praze dne 29.6.1989

Výtisk č. 2
Přílohy : 8/14

Denní situační zpráva č. 129/89 ze dne 29.6.1989

K bodu 2 a) : ✓

K bodu 2 b) : ✓. 1,2,3,4,5

K bodu 3 : ✓. 6/

K bodu 4 : ✓. 7/

Ukázkového IX + P. řešení:

c. 1 - Oznámen

c. 2 - Zjedn.

c. 3 - Zaplňeno

c. 4 - Změneno

c. 5 - Změneno

c. 6 - Z. u?

Náčelník II. správy SMB
m. m. p. Dr. Karel VYKYPĚK
plk. PhDr. Karel VYKYPĚK

Analytický odbor II. správy
SNB k založení Demokratické
ho tiskového střediska.

X X X X VYBRANÉ ZPRÁVY Z DTS X X X X

Dne 26.6.1989 vznikla při demokratické iniciativě nová informační agentura: Demokratické tiskové středisko (DTS). Má poslání spravodajskou činnost Východočeské informační agentury především sledování udalostí, novinek a zájdevnického informačního zpravodajství ve "Zpravodaji" novou rubriku, novostí z tuzemsku. Roshodl jmeno se závesí ve "Zpravodaji" novou rubriku, v níž významně vybrané najzávaznější zprávy či zajímavosti, jež byly v předešlém měsíci DTS odvysílány rozhlasovou stanici Svatohradská.

První vybranou zprávou je aktualita s komentářem k ře. zasedání UV ČSL: ++ 29. června se v napjaté atmosféře a za zavřenými dveřmi uskutečnilo ře. zasedání UV ČSL. Jeho program byl převážně přípravován pracovníky stranického aparátu v čele s hlavním rozhodcem, ústředním tajemníkem Josefem Andrsem, jež má bohatou zkušenost s potírání všech progresivních myšlenek a s potlačováním protistranického charakteru ČSL. Snytelně reále bylo dokázat izolovanost tak zvaného protistranického centra a přesvědčit nad ním svítít. Za protistranického centrum vedení strany tvrdosíjně označuje právě ty členy ČSL, z jejichž prostředí vyšlo "Prohlášení k situaci v ČSL", které bylo předano 16. června předsedovi strany, dalším funkcionářům a všem čs. sdělovacím prostředkům jako protest proti stavajícímu neodemokratickému režimu v ČSL, odpuzující křesťanskému smýléniu členek základny. Zasedání ještě prokázalo, že v rozporu s oficiálními tvrzeními není úsilí o ozdravení pomoru v ČSL záležitostí nějaké úzké skupiny, ale spontánní výrazem zájmu nejširší členské základny. Zasedání také prokázalo, že v lidové straně existují i větší a pravidelně se vystřídající skupiny, ale i členi ústředního sekretariátu, stranující na překonání a pro větší občany nepřijatelného konceptu strany. Druhý, který tvorí naprostá většina členů a funkcionářů, výboru, usilujících o opravodlivé křesťanské zaměření strany a její účinný podíl na celospolečenské přestavbě. Tato většina spatřuje prostředek k vyvedení strany z krize ve svolání 5. sjezdu v co nejkratším termínu. ++

K bodu 2b)

Rozdělovník č. I

Současný dění kolem ČSL a situaci ve struktuře MF nejvýznamněji dokumentuje další materiál DKG; dopis jednoho z vyšších funkcionářů ČSL s výmluvným dodatkem:

Dne 26.6.1989 se v bytě Evy ŠTOLBOVÉ uskutečnilo další schůzka vedení DI za účasti MANDLERA, DOLEŽALA, ŠTINDLA, M. LITOMÍSKÉHO, STOROŽENKA, VOŠEČKOVÉ a SCHEJNOSTA.

Byl zde přijat koncept materiálu k 21. srpnu s tím, že bude dán k diskusi dalším nezávislým iniciativám, především HOS a MMS a pokud k němu připojí, bude organizována celostátní podpisová akce. Materiál obsahuje požadavek, aby vláda a zákonodárný shromáždění BLR, MLR, NDR, PLR a SSSR zrevidovaly svá stanoviska k zásahu vojsk VS v roce 1968, dále požadavek, aby přehodnotily svůj vztah k Pražskému jaru 1968 a v neposlední řadě požadavek na odchod sovětských vojsk z ČSSR s tím, aby odsun byl započat do konce roku 1989.

Znovu byla kladně hodnocena tichá a klidná manifestace na Pěší zóně.

Dále pak byla projednána podobná informace o začlenění nové tiskové agentury pod názvem Demokratická tisková služba DTS. Podle MANDLERA tento název vymyslel Rudolf BAŤTEK a také vznik této DTS je v podstatě inspirován HOSEM, neboť tzv. Východočeská informační agentura vedená Petrem UHLEM odmítla zabezpečit HOSU předání dopisu SACHAROVOVÍ do SSSR k rodičejezdu lidových poslanců a proto je nutno zlikvidovat informační monopol UHLA a dalších jeho spolupracovníků. Demokratická tisková služba - DTS - tedy vzniká v rámci Demokratické iniciativy a připojí se k ní HOS a zřejmě i další

INICIATIVNĚ ZA DEMOKRACI

S DEMOKRATICKÝM INICIATIVNĚ

(NE)

1. ČsDI se ustavila 11.11. 1989 jako 1. nezávislá politická strana s liberálně-demokratickým programem.
Navazuje na tradice T.G.M. a duchovní odkaz křesťanství.
2. Je součástí OBČANSKÉHO FÓRA, nehodlá vstoupit do Národní fronty.
3. Členem ČsDI se může stát každý občan ČSSR, starší

MOKRACII RATICKOU OU!

ZÁVISLOU POLITICKOU STRANOU)

KONTAKT:

ul. 28.října 3 - 4.patro
tel. 26 77 55
Praha 1

á strana
ké Evropy.
o současné
16-ti let.

Zpravodaj Demokratické
inicjatyvy a jeho nástupce,
Demokratické noviny.

ČERVENEC ZPRAVODAJ DEMOKRATICKÉ INICIATIVY - zpravodaj demokratické ini
1989 ciativy - ZPRAVODAJ DEMOKRATICKÉ INICIATIVY - zpravodaj demo
07 kratické iniciativy - ZPRAVODAJ DEMOKRATICKÉ INICIATIVY -
-zpravodaj demokratické iniciativy - ZPRAVODAJ DEMOKRA
TICKÉ INICIATIVY - zpravodaj demokratické iniciativy

07

1989

ČERVENEC

Jako průvodce dokument přinášíme Akční program Demokratické iniciativy s přílohou. Je to tematicky i časově podrobně rozpracovaný konkrétní návrh urychlění demokratizace života ČSSR, změn v zákonodárství a přípravy nové ústavy. V duchu tohoto programu hodlá Demokratická iniciativa pokračovat ve svém úsilí a činnosti.

+++ Akční program Demokratické iniciativy +++

I. Přechodné demokratizační období - příprava nové ústavy

II. Všeobecná aktivizace politické činnosti

III. K odstranění polovojenských a policejních prvků z civilního živo-
ta ČSSR

I.
S odvoláním na závěrečný protokol KBSE z Vídne předložila Demokratická iniciativa veřejnosti tzv. "Helsinskou iniciativu k demokratizaci a vytvoření právního československého státu" (příloha). Tento program předkládá:

1. Okamžité vytvoření přechodného demokratizačního období na základě doplnku k stávající ústavě, který má zmocnit výkonné orgány, aby jednoznačně přijaly ustanovený závěrečný dokumentu z Vídne, tím pádem se jeho ustanovení i duchem přijatých závěrů. Na základě zmíněného dodatku k ústavě má přechodné období zajistit elementární uplatnění hlavních českých práv (na svobodu projevu, cestování, sdržování, shromážďování, na svobodu svědomí, soukromí atd.); nadto má být neprodleně nově zvolán traktivní zákon a příslušné právní normy ve smyslu podstatného zmírnění repres, odstranění nebo zpřesnění zneužitelných paragrafů, umožnění rozsáhlé amnestie aj. (viz příloha).

2. Uskutečnění demokratických voleb do ústavodárného shromáždění, jež úkolem má být:
a/ vypracovat během krátké doby návrh nové demokratické ústavy a před-
ložit jej k lidovému hlasování;

b/ předstít rovněž k lidovému hlasování návrh zákona o svobodných volbách do FS ČSSR.

III.
Současná autoritativní československá vládní moc nevytvoří předpoklady pro přechodné demokratizační období sama od sebe, jestliže se vše šíří v oficiálním provozu, neprojeví všeobecnou aktivizaci politické činnosti obyvatelstva. Proto se D.I. obraci na občanské iniciativy, na skupiny i jednotlivce v oficiálních strukturách a následujícimi pořadny:

1. Jde zejména o uspořádání a podporu leticí vrcholným orgánům státu Varšavské smlouvy k výročí 21. srpna 1968. Má obnovovat:
a/ návrh na odsouzení tehdejšího ozbrojeného zásahu vojsk států Var-
šavské smlouvy proti ČSSR;

Demokratické noviny vydává Liberálně demokratická strana (Demokratická iniciativa).

Adresa redakce: Sněmovna 3 **Vedoucí politické redakce: Pavel Šafr**
2. patro, číslo dveří 35
tel (02) 51 85 83
úřední hodiny: středa 14.00 - 17.00
Nevyžádané příspěvky se nevracejí.

Uzávěrka tohoto čísla: 22.8. 1990

II. správa SNB
Analystický oddíl
č.j.: CB-0077/69/03-99

Pennt situaci zpráva č. 39/99 ze dne 6.

K bodu 2a : #

K bodu 2b : viz příloha č. 1

K bodu 3 : #

K bodu 4 : #

- Později:
- 1) OS1 VO S EOU
 - 2) DOMO
 - 3) Z. ZNS
 - 4) ZNS - vZničeno
 - 5) ZNS - OS

Nášelnička
př. Rch

losti bevojit za celé NMS, přestavují za příjateľou, včetně vzájemného trestených členů tuz. nezávislosti

K bodu 2c :

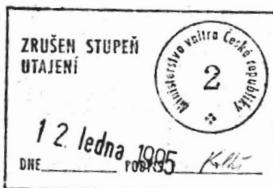
Vedení DI vyjádřilo požadavek kteří pracují v dělnických profesech informace z dělnického prostředí, které by pak informovala DI v Hradci Králové se zabývá otázkami odborového hnutí. Požadavku zaujal neurčitý poslanci a vedení NMS, uvedli, že žádají k upevnit a zapojit se do činnosti tého hnutí.

Poznatek byl našán dne 2. dubna 1995, když se zde zjistilo, že dělník zde žije, který doposud by neměl vzhledem k svým přívržencům. Poznatek vzhledem k nebezpečí dekonspirace mohl být pouze k informaci v rozsahu:

Byla přijata opatření ke zjištění dělnického prostředí, jejich signatur a dalších.

PZ - 782 - 11/1

II. správa SNB informuje o spolupráci DI s dalšími nezávislými iniciativami.

Výtisk č. 2
Počet listů: 2

k bodu 2b

rozdělovník č. 1

Dne 30. března 1989 se uskutečnila v Kavárně Radiopalác v Praze schůzka vedení Demokratické iniciativy /DI/, které zastupoval Bohumil DOLEŽAL, Jiří MATZNER a Karel ŠTINDLER, a vedení Nezávislého mírového sdružení /NMS/, které zastupoval Ondřej ČERNÝ a Radek ZEKAŇ.

Schůzku vyvolalo vedení DI. Po provedené analýze dospělo k závěru, že současné politické vedení ČSSR považuje NMS za nezávislé hnutí, se kterým je možno vést dialog, zatímco DI za níkonstrukтивní část nezávislého hnutí, se kterým nebude jednat, avšak ani proti němu používat represivních metod. V zájmu zabránění "izolace", rozhodlo se vedení DI požádat NMS o spolupráci.

Na schůzce byly projednány tyto okruhy otázek předložených DI:

1. novázání vzájemných styků mezi NMS a DI
2. spolupráce DI s některými členy NMS ze závodu, v problematice sekce Helsinského výboru.

k bodu 1z

DI povrhlo spolupráci při výměně informací, tiskovin včetně výměny pozorovatelů na seminářích organizovaných DI a NMS. Zástupci NMS uvedli, že nejsou oprávněni v této souvis-

X X X X X X X X X

LISTÁRNA DEMOKRATICKÉ INICIATIVY

Vážení přátelé,

.... Jsem český novinář, kterému před dvaceti lety zakázali psát. I já patřil k nadšencům své doby a vysloužil si řadu uznání. Po čase, kdy jsem k nadšení mohl připojit i zkušenosť z vlastního poznání, kdy se stále zřetelněji ukazovaly rozdíly slov a činů, jsem přestal hledat viníky, ale příčiny. Pokusil jsem se o nich psát a stal jsem se nezaměstnaným novinářem, člověkem, který "zradil" a který si po celých těch dvacet letech nese úděl kádrově značkaného.

Po letech konsolidace, která měla zachránit republiku balanující nad politickou propastí, konstatuji, že balancujeme nad mnohem většími a hlubšími propasti. Vztahy lidí jsou rozbité, neexistuje úcta ke společenským hodnotám, lež a plopravdy jsou prostředkem ve státní, politické i hospodářské praxi, kádrová práce, usměrňující organizaci společnosti, je na úrovni středověku. Navzdory statisícům "Brigád socialistické práce", které vedou lid k novým mezilidským vztahům, a nové morálce, prožíváme nejinfarktovější období, které kdy naše společnost poznala. Lidé se odnaučují poctivě pracovat, poněvadž se to podle současných "pravidel hry" vůbec nevyplácí. Upřímnost a otevřenosť se trestá. A lidé, kteří mají na tomto stavu své nehybnoucí zásluhy, kteří před časem pomáhali zašlapávat a dusit všechny rodící se snahy k přestavbě, k nové demokratictější společnosti, se dnes opět chtějí pokoušet o novou konsolidaci, o novou přestavbu... Copak je to vůbec možné, aby si tchle mohli normálně myslící lidé nechat líbit?

Chci psát, veřejně diskutovat a vzbajovat vše co povede k rozumnému východisku z této ponižující situace. Jsem přesvědčen, že tento názor sdílí většina národa. Lidé jsou však zakřiknutí, utlumení, znechucení a mluví jinak než co si skutečně myslí. Nejsilnější je existenční strach. Chybí nám trochu více rozhodnosti. Ještě nikdy nebyla tak příhodná doba k rozhodnému vystoupení, k jasné formulaci další cesty, ke stanovení dokonalejších pravidel. Liknavost povede od mnoha problémů ke stále většími

Těším se na cyklupráci

M.H. z Brna

.... Mám hrůžlivý pocit, že se situace v politickém systému snad již viditelně mění. Snad jenom ze setrvačnosti a z nedostatku nápadů a vhodných témat oznamuje prostřednístvím tisku, rozhlasu a televize, že se v průběhu žní kosi obilí, vzápětí že se mláti, pak podmitá, a podaří-li se rodnou hroudu znova zorat, že se ještě před příchodem mrazů sejí ozimy. Smířili jsme se s tím, že lidé mají nejenom své pracovní úkoly, ale i svá osobní problémy. Tu a tam se v decentní úpravě dovídáme, že určité těžkosti, které napůsobily chyby vedených pracovníků, mu

Volte budoucnost pro naši zem

**Potřebujeme blahobyt
a NE plánovanou bídú**

ANO

**Potřebujeme demokraty
a NE komunisty**

ANO

**Potřebujeme svobodu
a NE nadvládu státu**

ANO

**Potřebujeme lidi
a NE byrokraty**

ANO

**Potřebujeme iniciativu
a NE direktivy**

ANO

**Potřebujeme rovnoprávnost
Čechů a Slováku
a NE nacionální egoismus**

ANO

**Proto potřebujeme demokratické
strany a NE nekontrolovatelné
síly**

ANO

7 dobrých důvodů pro kandidátku 7

Proto

ČSDI

Na kandidátce
českého fóra

ANO

Akční program Demokratické iniciativy

— 22. června 1989

- I. Přechodné demokratizační období – příprava nové ústavy
- II. Všeobecná aktivizace politické činnosti
- III. K odstraňování polovojenských a policejních prvků z civilního života

I. Přechodné demokratizační období

– příprava nové ústavy

S odvoláním na Závěrečný protokol KBSE z Vídni předložila Demokratická iniciativa veřejnosti tzv. „Helsinskou iniciativu k demokratizaci a k vytvoření právního československého státu“. Tento program předpokládá:

1. Okamžité vytvoření přechodného demokratizačního období na základě doplňku k stávající ústavě, který má zmocnit výkonné orgány, aby jednoznačně přijaly ustanovení Závěrečného dokumentu z Vídni, řídily se jeho ustanovení i duchem přijatých závěrů. Na základě zmíněného dodatku k ústavě má přechodné období zajistit elementární uplatnění hlavních občanských práv (na svobodu projevu, cestování, sdrůžování, shromažďování, na svobodu svědomí, soukromí atd.); nadto má být neprodleně novelizován trestní zákon a příbuzné právní normy ve smyslu podstatného zmírnění represí, odstranění nebo zpřesnění zneužitelných paragrafů, umožnění rozsáhlé amnestie aj.

2. Uskutečnění demokratických voleb do ústavodárného shromáždění, jehož úkolem má být
a) vypracovat během krátké doby návrh nové demokratické ústavy a předložit jej k lidovému hlasování;
b) předložit rovněž k lidovému hlasování návrh zákona o svobodných volbách do FS ČSSR.

II. Všeobecná aktivizace

politické činnosti

Současná autoritatívní vládní moc nevytvoří předpoklady pro přechodné demokratizační období sama od sebe, jestliže se vůle širokých vrstev obyvatelstva, kterou nelze dát najevo obvyklým způsobem v oficiálním provozu, neprojeví všeobecnou aktivizací politické činnosti. Proto se Demokratická iniciativa obrací na občanské aktivity a na skupiny i jednotlivce v oficiálních strukturách s následujícími podněty:

1. Jde zejména o uspořádání a podporu petice vrcholným orgánům států Varšavské smlouvy k výročí 21. srpna 1968. Má obsahovat
 - a)** návrh na odsouzení tehdejšího ozbrojeného zásahu vojsk států Varšavské smlouvy proti ČSSR;
 - b)** návrh na rehabilitaci Pražského jara a jeho politických struktur;
 - c)** návrh na jednání o úplném odsunu sovětských vojsk z ČSSR, který by začal nejpozději koncem letošního roku.

Uspořádání a odeslání petice by mělo být spojeno s pochodem – korzem svobody na 21. srpna 1989. Pokud jde o organizování petice, předpokládáme spolupráci občanských aktivit i skupin a jednotlivců z oficiálních struktur.

2. Dále jde o uspořádání akce nezávislých ekologických pracovních brigád k státnímu svátku dne 28. října (tj. ve dnech 21. a 22. října t. r.).

Výtěžek z těchto brigád má být věnován na založení fondu pro vybudování pomníku T. G. Masaryka v Praze. I v tomto případě spolehláme na pomoc jak při zajišťování možností pro uspořádání ekologických brigád, tak při jejich organizování.

3. Posléze považujeme za důležitou přípravu veřejného shromáždění ke dni lidských práv 10. 12. 1989, které by mělo být věnováno prosazování lidských práv a občanských svobod v nové československé ústavě.

4. Jednou z důležitých podmínek demokratizačního období je zahájení celospolečenského dialogu na co možná největším množství společenských úrovní a struktur. Vzhledem k snaze vládních orgánů nepřipustit věcný rozhovor je třeba začít dialog také v nezávislých neoficiálních strukturách a jejich prostřednictvím se obracet k strukturám oficiálním.

Za nejaktuálnější téma celospolečenského dialogu považujeme:

- zásady nové demokratické ústavy;
- rok 1968 a ozbrojený zásah státu Varšavské smlouvy;
- uskutečnění ekonomické reformy (na základě zveřejnění rozborů a návrhů Prognostického ústavu);
- občanské svobody a lidská práva v dnešním Československu;
- současná ekologická situace;
- možnosti demilitarizace státu – polovojenské a policejní prvky v civilním životě ČSSR.

III. K odstraňování polovojenských a policejních prvků z civilního života

Rozpracování těchto a dalších témat není pouze věcí diskuse. Demokratická iniciativa se pokusí o praktickou činnost věnovanou prosazování pozitivních rysů v posledním z uvedených témat. Odstraňování polovojenských a policejních prvků v civilním životě Československa se hodláme věnovat zejména ve dvou oblastech:

1. V oblasti spotřebitelských práv a svobod.
2. V oblasti odborového hnutí.

K bodu 1: Jakýkoli pokus o ekonomickou reformu nemůže být úspěšný bez nahrazení polovojenského, v podstatě přidělového systému distribuce spotřebního zboží maloobchodním trhem v právém slova smyslu. To předpokládá uskutečnění dosud neexistujících spotřebitelských práv a svobod založených na fungujícím trhu a tržních vztazích s plnoprávným připuštěním soukromého vlastnictví. Vzhledem k pochopitelnému ožívání sociálně negativního hesla „čím hůř tím líp“ považujeme právě tuhoto oblasti za velice důležitou. Demokratická iniciativa dává podnět k vytváření spotřebitelských klubů, které by se věnovaly otázkám životní úrovně, životního prostředí, spotřebitelským právům a svobodám, a staly by se jedním z prostředků pro obhájení práv občana spotřebitele.

K bodu 2: Za mimořádně důležité považujeme prosazení odborového pluralismu – zejména vzhledem k tomu, že ROH nelze považovat za opravdové odbory. Jde hlavně

a) o navázání kontaktů s politicky či sociálně se projevujícími občanskými skupinami, které jsou organizovány na profesním základě (studenti, kulturní a vědečtí pracovníci apod.)

b) o organizování společných akcí a o první kroky směrem k opravdovým odborovým organizacím

c) o navazování kontaktů a práci mezi dělnictvem.

Zaměření na odborový pluralismus nevylučuje snahy o zmírnění polovojenských a policejních prvků v ROH, naopak – už vzhledem k významu této organizace v politické struktuře NF je předpokládá.

Akční program zasílá Demokratická iniciativa nezávislým aktivitám se žádostí o připomínky a o případné společné akce. Je adresován rovněž veřejnosti; reakce a případné připomínky každého jednotlivce budou vítány.

Z programu Československé demokratické iniciativy

— 4. října 1989

Československá demokratická iniciativa, politické a společenské hnutí, vznikla v roce 1987. Svou činnost vyvíjí na základě československé ústavy. Mezinárodního paktu o lidských právech a Závěrečného dokumentu následně schůzky KBSE ve Vídni. Navazuje na demokratické tradice našich národů, zejména na tradice první republiky; tyto tradice chápe v souvislostech duchovního odkazu křesťanské Evropy. Vychází z rozboru nynější hluboké krize československé společnosti a navrhuje postupy, jež by měly přispět k jejímu řešení. Své cíle se snaží stanovit reálně a střízlivě: pro nejbližší budoucnost usiluje o postupný přechod od dnešního stroze nařizovacího systému k demokratickému státu, jenž by byl otevřený světu, uskutečňoval by základní lidská práva a zavedl svobodné tržní hospodářství.

Současný politický, hospodářský a mravní úpadek má řadu příčin.

V oblasti státnosti, vládnutí a státní správy nynější československý stát soustavně a usilovně odmítá vlastní svrchovanost; přidržuje se Brežněvovy doktríny a hájí oprávněnost vojenské intervence proti sobě samému. Své mezinárodní závazky nechápe jako závazky vůči vlastnímu obyvatelstvu. Vláda, parlament i nižší správní složky jsou jmenovány shora a dodatečně formálně potvrzovány. K vládnutí používá násilných, polovojenských postupů a prostředků („demokratický centralismus“, vedoucí úloha nomenklatury, kádrová agenda). Neúměrnou moc a privilegované postavení mají

v něm ozbrojené složky (policie, armáda, lidové milice). Přísný trestní zákoník umožňuje postih všech, kteří mu z nějakých důvodů nevyhovují. Soudní orgány jsou do značné míry závislé na nomenklatuře. Poměry ve věznících jsou kruté a nelidské. V důsledku toho obyvatelstvo propadá beznaději a lhostejnosti, upadá morálka a uvnitř společnosti se šíří nenávistné náladu.

V oblasti individuálních a skupinových práv a svobod je situace rovněž neutěšená:

- nesvoboda projevu, shromažďování a sdružování brání občanské aktivitě a lidové kontrole věcí veřejných;
- nesvoboda víry a náboženství nás vzdaluje našim dějinám tradicím a posiluje moc státu na úkor svědomí jednotlivců;
- nesvoboda vědy, kultury a umění podvazuje tvůrčí síly národa;
- nesvoboda vyučování a vzdělávání vede k tomu, že o přístupu ke vzdělání neroz- hoduje nadání jednotlivce, ale stupeň jeho přizpůsobivosti a různé vedlejší okolnosti; dále znemožňuje mladým lidem přístup k našemu národnímu dědictví;
- nesvoboda komunikace se světem a omezování svobody cestování prohlubuje zaostávání naší vědy, hospodářství a kultury.

V oblasti ekonomické vede direktivní řízení hospodářství a tuhé centrální plánování k tomu, že místo společnosti svobodných výrobců a spotřebitelů máme společnost nedostatku, kde všemocný monopolní dodavatel ovládá spotře-

bitele a vnučuje mu svou vůli. V souvislosti s tím rok od roku klesá životní úroveň. Její pokles se výrazně projevuje zejména ve zhoršující se kvalitě zboží, především potravin, v rostoucím znečištění vody, vzduchu a vůbec životního prostředí. Úroveň obchodu a služeb je velmi špatná a úroveň zdravotnictví katastrofální. Proto upadá i národní zdraví.

Cesta k překonání krize znamená především obnovu lidských práv a přechod od nařizovacího systému k demokracii. V jejím rámci je třeba posílit československou státnost tím, že se nejprve uvedou platné československé zákony do souladu s vysokými právními normami (ústava, mezinárodní pakty a závazky), a poté bude vypracována nová ústava, na jejímž základě se vytvoří nový, demokratický právní řád. Nová ústava by měla posílit demokratický charakter čs. federace a zajistit příslušná práva národnostním menšinám, zejména největší z nich, menšině maďarské. Základním předpokladem upevnění čs. státnosti ovšem je, že čs. správní i zákonodárné orgány odsoudí vojenský zásah pěti zemí Varšavské smlouvy proti ČSSR z roku 1968.

Vzhledem k přetrvávajícímu mocenskému monopolu strany je třeba zaměřit úsilí na postupné a důsledné uplatňování práva obyvatelstva na zastoupení v zákonodárných sborech a národních výborech a posílit úlohu těchto orgánů ve společnosti.

Je třeba odstranit represivní, násilné prostředky a postupy, které prostupují celý život společnosti. Musí být odstraněno kádrování a zrovнопrávnění všichni občané. Je třeba zrušit výlučné postavení ROH a zavést odborový pluralismus. Bezpečnostní složky se musí dostat pod účinnou občanskou kontrolu, musí být omezena jejich početnost a moc. Je třeba změnit a zlidštit trestní zákoník a poměry ve věznících. Je třeba rovněž zlidštit podmínky vojenské základní služby, tuto službu zkrátit a zavést možnost služby náhradní.

Dále je nutno zvyšovat míru svobody ve všech oblastech důležitých pro posílení národního vědomí: odstranit státní dozor nad církvemi, umožnit církvím svobodně rozvíjet jejich život a budovat vlastní školství, zrovnoprávnit věřící a ateisty; respektovat nezávislost a svébytnost vědy, kultury a umění; omezit a postupně zrušit cenzuru, uvolnit zábrany pro svobodné shromažďování a sdružování; demokratizovat školský systém, zbavit výuku ideologických schémat a umožnit všem svobodný přístup ke vzdělání; uvolnit hranice mezi ČSSR a okolním světem.

Součástí demokratizace musí být konečně rozsáhlé a účinné ekonomické reformy. Za účasti nezávislých i oficiálních odborníků je třeba vypracovat plán ekonomické obrody, jehož součástí bude přechod k tržnímu hospodářství, odstranění monopolu ve výrobě, obchodu a ve službách a uzákonění různých forem vlastnictví včetně vlastnictví soukromého. Současně je ovšem nezbytné účinnými sociálními programy mírnit případný dopad opatření v oblasti národního hospodářství na životní úroveň obyvatelstva, dlouhodobě a plánovitě pracovat k záchráně zničeného životního prostředí a podstatně zlepšit úroveň zdravotnictví, maloobchodu a služeb.

Je nepochybně, že všechny tyto úkoly mohou být uskutečněny jen tehdy, postaví-li se za ně silné lidové hnutí. Přihlásit se k němu a vytrvat u něho bude vyžadovat odvahu. Je zapotřebí, abychom všichni našli odvahu podepsat se, hovořit, zúčastnit se schůzek, odvahu hlasovat a veřejně vyjadřovat svůj názor. Musíme se umět navzájem podpořit, pochopit jeden druhého, společně jednat. Nezávislé aktivity, které už dnes tvoří zárodeek takového hnutí, musí dbát o to, aby lidové hnutí mělo jasné a uskutečnitelné cíle, vlastní zástupce, organizaci a ukázněnost. Československá demokratická iniciativa nabízí spolupráci při projednávání a organizování těchto ➤

důležitých věcí. Vychází při tom z následujících návrhů, jež předkládá jako program občanského souzítí:

Lidové hnutí by mělo nejprve prosadit zásadu, že československé zákony musí být vykládány jednoznačně podle vyšších právních norem (ústava, mezinárodní pakty a Závěrečný dokument z Vídni). Druhou důležitou zásadou je, že o životně důležitých otázkách, jakými jsou vypracování nové ústavy a hospodářské reformy, nemohou rozhodovat současné shora jmenované zastupitelské orgány a že je nutno zvolit orgány nové, zejména ústavodárné shromáždění.

Prosazení těchto reforem je nemožné bez dialogu a jednání s vládní mocí. Součástí tohoto rozhovoru by dále měl být rozhovor o následujících opatřeních:

- o legalizaci nezávislého občanského hnutí;
- o dočasných zákonech o svobodě projevu, shromažďování a sdružování, o svobodě pohybu a cestování;
- o humanizaci trestního zákona;
- o založení nezávislého deníku a o postupu nezávislých aktivit ke stávajícím sdělovacím prostředkům.

Demokratická iniciativa blahopřeje kardinálu Františku Tomáškovi k jeho devadesátým narozeninám.

Praha

V Praze dne 16. června 1989

Vaše eminence,

dovolujeme si Vám zaslat upřímné, a vřelé přání k Vašim devadesátým narozeninám. Dožíváte se tchoté vysokého věku v plné svěžestí a činnorodosti, což spolu s Vaší dobrivostí, křesťanskou láskou a trpělivým poskytováním ochrany trpícím a utlačovaným přispívá k tomu, že význam Vaší osobnosti přesahuje hranice naší země. Způsob, jímž Vaše působení navazuje na činnost J.M. kardinala Berana, se zajisté oprávněně podílí na úctě a uznání Vaší osobnosti v nejvíce významných vrstvách naší společnosti.

Přejeme Vám do dalších let radost z vykonané práce a možnost spatřit ještě na pozemských cestách výsledky Vašeho celoživotního úsilí o uskutečnění demokracie, spravedlnosti a svobody.

Děkujeme za vše, co jste pro naši zem a pro každého z nás, a to bez ohledu, zda je či nemí věřící, učinil, a těšíme se z obětavosti a jasnozřivosti, která vedo a jak doufáme ještě dlouho povede Vaše kroky.

Za Demokratickou iniciativu:

Bohumil Doležal
Emanuel Mandl

Lidové hnutí by také mělo prosadit mimořádný volební zákon pro volby do ústavodárného shromáždění.

Ústavodárné shromáždění pak během svého volebního období navrhne demokratickou ústavu a demokratický volební zákon do Federálního shromáždění; schválí též složení přechodné vlády, jejíž úlohou bude uskutečňovat politické a hospodářské reformy, nezbytné pro přechod k demokratickému systému, provést opatření k záchráně životního prostředí, k zlepšení situace ve zdravotnictví a sociální situace obyvatelstva.

Návrhy ústavy a volebního zákona budou předloženy k celonárodnímu referendu. Tím skončí činnost ústavodárného shromáždění, a jak doufáme, bude také v hlavních rysech a oblastech překonána současná hluboká krize československé společnosti.

Jsme si vědomi toho, že program, který předkládáme, není líbivý: neslibuje, co vše budeme mít v daleké budoucnosti, je zaměřen jen na překonání stávající krize. Nemůže také být soupisem toho, co se samo o sobě stane; protože my, československá společnost, budeme mít jen to, co si sami vymyslíme, prosadíme a uděláme. +

Žádost o registraci hnutí jako politické strany

— 11. listopadu 1989

Dopis předsednictva Československé demokratické iniciativy ministrovni vnitru ČSSR F. Kinclovi s oznamením, že se Československá demokratická iniciativa rozhodla požádat o registraci jako nezávislá politická strana.

Vážený pane ministře,

vzhledem k tomu, že hnutí Československá demokratická iniciativa si vytklo jako hlavní cíl práci k překonání současné hluboké krize československé společnosti a že pocítuje naléhavou potřebu vytvořit za současných kritických okolností pro takovou práci nezbytné podmínky, rozhodlo se předsednictvo ČsDI požádat státní orgány o registraci hnutí jako nezávislé politické strany. Jelikož však současná československá zákonná norma (zák. č. 68/51) nezná jinou existenci politických stran než v rámci Národní fronty a Národní fronta nezávislost, popřípadě opozičnost politické strany neumožňuje,

adresujeme žádost o registraci nezávislé politické strany přímo Vám, dále ministrům vnitru ČSR a SSR.

Věříme, že vláda ČSSR bude vůči nové politické straně, hlásící se k helsinskému procesu, postupovat podle čl. 26 Principů Závěrečného vídeňského dokumentu, který jí vzhledem k osobám, institucím a organizacím podporujícím dokumenty KBSE stanoví povinnost „odstraňovat, kde existují, zákonodárné a správní překážky, jež jsou neslučitelné s ustanovením KBSE.“

Při takové činnosti, která v Československu nebude jednoduchá, budeme rádi nápomocni.

Žádost předsednictva Československé demokratické iniciativy o registraci hnutí jako nezávislé politické strany, zaslana ministerstvu vnitru ČSSR Připojeny jsou přílohy s programovými požadavky a ideově organizačními zásadami Československé demokratické iniciativy.

Předsednictvo politického a společenského hnutí Československá demokratická iniciativa žádá tímto o registraci našeho hnutí jako nezávislé politické strany. Cílem nezávislé politické strany ČsDI je v rámci helsinského procesu a ve spolupráci s ostatními demokratickými silami v ČSSR přispět k překonání současné krize československé společnosti, k vytvoření pluralitního demokratického státu s rozvinutým tržním hospodářstvím, se zabezpečenými lidskými

právy a občanskými svobodami.

Název strany zní: Československá demokratická iniciativa. Jejím sídlem je Praha, její působnost je ČSSR (tzn. ČSR a SSR). Členem strany se může stát každý československý občan, který dosáhl stáří šestnácti let. Bližší údaje o straně Československá demokratická iniciativa podává její program a ideově organizační zásady, obsažené v příloze.

Současné československé zákonodárství (zák. č. 68/51) neumožňuje registraci ➤

nezávislé politické strany. Odvoláváme se proto přímo na práva, která poskytuje československým občanům Mezinárodní pakt o občanských a politických právech jako součást právního řádu ČSSR. Jde zejména o články:

- 18 – svoboda myšlení, víry a náboženství
- 19 – svoboda projevu
- 21 – právo na shromažďování a zvláště o články:
- 22 – právo na svobodné sdružování
- 25 – právo podílet se na vedení veřejných záležitostí

Odvoláváme se dále na Závěrečný dokument vídeňské následné schůzky KBSE, jehož je československá vláda signatářem a který je pro ni závazný, zvláště na čl. 26 Principů.

Programové požadavky nezávislé politické strany Československá demokratická iniciativa (úryvek)

Československá demokratická iniciativa se ustavila a zahájila činnost zejména proto, aby přispěla k řešení hluboké morální, politické a hospodářské krize, kterou v současné době prochází československá společnost a její stát. Tato krize vznikla a prohlubovala se v důsledku potlačení lidských práv, zrušení demokratického systému a přeměny tržního hospodářství v direktivní hospodářský systém s centrálním plánováním a státním monopolem. Její řešení spočívá v zajištění občanských svobod a lidských práv, v postupném nahrazení autoritativního systému systémem demokratickým a přechodem k svobodnému tržnímu hospodářství. Aby se tak stalo, je třeba překonat celospolečenskou krizi jak v oblasti morální a politické, tak v oblasti hospodářské.

I. Morální krize vede k ztrátě životní orientace jednotlivce a k tragickému zeslabení národního vědomí. Aktivizace obojího vyžaduje překonat společenské klima poznamenané

Tento článek stanoví právo jednotlivých osob napomáhat ustanovení dokumentů KBSE – což je jedním z hlavních záměrů a cílů ČsDI – a „sdružovat se za tímto účelem s jinými.“ Státním orgánům pak vzhledem k osobám, institucím a organizacím podporujícím dokumenty KBSE stanoví povinnost „odstraňovat, kde existují, zákonodárné a správní překážky, jež jsou neslučitelné s ustanoveními KBSE.“

Do doby, než bude nová politická strana zaregistrována, bude Československá demokratická iniciativa působit neformálně, přičemž bude vznášet nárok na uskutečnění všech funkcí, které přísluší politické straně, vyjma povinného placení členských přispěvků.

bezprávím a nesvobodou. Československá demokratická iniciativa požaduje okamžité přijetí dočasných zákonů, které až do doby, než vstoupí v platnost demokratická ústava, zajistí

- svobodu náboženství, názoru a projevu
- svobodu sdružování a shromažďování
- svobodu pohybu a cestování

Za týmž účelem ČsDI žádá přijetí zákonů a dalších opatření, která s okamžitou platností omezí početnost a moc ozbrojených složek, zejména policie, uskuteční zkrácení vojenské prezenční služby a zavedení náhradní civilní služby.

Všechna předchozí opatření předpokládají amnestii pro všechny politické vězně a pro přečiny motivované politicky.

II. Krize politická a ústavně právní vychází z umělého a radikálního omezení suverenity ČSSR. Pro její překonání je nejprve třeba, aby československé správní a zastupitelské orgány odmítly ozbrojený zásah armád pěti

států Varšavské smlouvy 21. srpna 1968 a všechny jeho následky.

Tento požadavek tedy zároveň obsahuje zásadní námitku proti oprávněnosti nynějších státních, správních a zastupitelských orgánů všech stupňů reprezentovat obyvatelstvo. Tyto orgány jsou složeny nikoli z volených zástupců lidu, nýbrž z úředníků dosazených z vůle nomenklatury.

Československá demokratická iniciativa žádá, aby k 1. 2. 1990 byla zvláštním ústavním zákonem ukončena činnost FS ČSSR a aby k témuž datu byly provedeny demokratické volby do přechodného zastupitelského sboru, pověřeného:

- vytvořením vlády občanského soužití;
- vypracováním demokratické ústavy ČSSR;
- přijetím zákona o svobodných volbách do zastupitelských orgánů všech stupňů.

III. Progresivní krize postihuje všechny oblasti našeho života související s hospodářstvím – od jeho řízení až po výrobu, spotřebu a životní úroveň. Zajištění nezbytných potřeb československé společnosti pro budoucnost předpokládá, aby vláda občanského soužití vypracovala odborné programy:

1. pro přechod k tržnímu hospodářství bez direktivního řízení, centrálního plánování

a státního monopolu na vlastnictví výrobních prostředků s ústavně zajištěným soukromým a družstevním vlastnictvím a se zabezpečením svobodných hospodářských vztahů k zahraničí;

2. pro záchrana nejohroženějších částí životního prostředí a přírody a pro celkové ozdravění životního prostředí;
3. pro uskutečnění sociálních opatření, která budou čelit nepříznivým důsledkům strukturálních změn, přestavby cen a uvolnění hospodářského života;
4. pro zajištění spotřebitelských a odborových svobod včetně povzbuzení oblasti služeb;
5. pro podstatné zlepšení národního zdraví a pro základní zkvalitnění československého zdravotnictví.

Československá demokratická iniciativa si je vědoma toho, že předložené programové požadavky nemůže prosadit sama. Hodlá za tím účelem spolupracovat s nezávislými politickými skupinami, s dalšími občanskými aktivitami, jakož i s jednotlivci a aktivitami v oficiálních institucích a strukturách a s těmito institucemi samými, pokud tyto aktivity a jednotlivci budou mít o takovou spolupráci zájem.

Orientační výběr z knižních publikací a článků věnovaných Demokratické iniciativě

Knížní publikace:

- **Čas demokratické iniciativy 1987–1990** (sborník dokumentů), Nadace Demokratické iniciativy pro kulturu a politiku, Praha 1993
- **Hledání naděje 1978–1987**, Výběr z ineditních sborníků, V nakladatelství Maxdorf vydala Nadace Demokratické iniciativy ve spolupráci s ÚSD AV ČR, 1993
- **Milan Otáhal, Opoziční proudy v české společnosti 1969–1989** ÚSD AV ČR 2011
- **Milan Otáhal, Opozice, moc, společnost**, ÚSD AV ČR ve vydavatelství Maxdorf 1994
- **Jiří Suk, Labyrintem revoluce**, Prostor 2003
- **Jiří Suk, Politika jako absurdní drama**, Paseka 2013
- **Emanuel Mandler, Škodolibé úsměvy svobody z let 1955 až 1992**, vln. nákladem 2005

Články:

- **Emanuel Mandler, Otevřený dopis panu Jiřímu Pehe**, internetový zápisník B. Doležala Události 2004
- **Emanuel Mandler, Poznámky k době českého disentu 1–2**, internetový zápisník B. Doležala Události 2005
- **Emanuel Mandler, Demokratická iniciativa před rokem 1989**, internetový zápisník B. Doležala Události 2003

- **Emanuel Mandler, Nesplacený dluh Václava Havla**, internetový zápisník B. Doležala Události 2005
- **Emanuel Mandler, Naše postkomunistické otazníky**, internetový zápisník B. Doležala Události, 2004
- **Bohumil Doležal, Moje vzpomínka na listopad 1989**, internetový zápisník Události 2003
- **Bohumil Doležal, nebyla tu jen Charta**, Mladá fronta Dnes 16. 11. 2004
- **Bohumil Doležal, Demokratická iniciativa a ODS**, internetový zápisník Události 2009
- **Bohumil Doležal, Pár poznámek k Demokratické iniciativě**, internetový zápisník Události 2010
- **Bohumil Doležal, Ještě ke sporu o DI, čtenářský dopis**, Právo 27. září 2010
- **Bohumil Doležal, Charta 77 a myšlenka politické soutěže**, Reflex 42/2010
- **Bohumil Doležal, Demokratická iniciativa**, Lidové noviny 20. 12. 2012
- **Václav Havel o listopadu 1989**, rozhovor s K. Hvíždalou, Mladá fronta Dnes 30. 10. 2004
- **Petr Uhl, Demokratická iniciativa proti Chartě 77**, Právo 20. září 2010

OBČANSKÉ FÓRUM

NEZÁVISLÁ LIBERÁLNĚ DEMOKRATICKÁ STRANA

ČS. DEMOKRATICKÁ INICIATIVA

PROGRAM A ZAMĚŘENÍ

ČsDI je první nezávislá politická strana, která u nás vznikla po roce 1948. O registraci požádala již 11. 11. 1989, tedy týden před 17. listopadem. Od 19. listopadu 1989 působí jako samostatná součást Občanského fóra.

ČsDI je strana liberálně demokratická, otevřená pro věřící i občany bez vyznání. Klade důraz na iniciativu a aktivitu svobodného jedince. Podporuje iniciativu jedinců a nezávislých skupin v oblasti politické, kulturní, sociální a především hospodářské. Smysl jakéhokoli společenského uspořádání, a tedy i státu, je zajistit jednotlivci plné uplatnění ve světě.

ČsDI chce usilovat o to, aby se vytvářel a rozširoval prostor pro svobodné podnikání v oblasti výroby, obchodu, služeb a živnosti. Chce rovněž navázat na tradice našeho venkova, zničené kolektivizací a násilným zavedením zemědělské velkovýroby, všemožně podporovat soukromé hospodářství rolníky a jejich zájmové sdružování.

ČsDI vychází z českých demokratických tradic, z politického odkazu Palackého, Havlíčka a Masaryka a na Slovensku Milana R. Štefánika. Chápe tyto tradice jako svěbitné uskutečnění odkazu křesťanské Evropy.

ČsDI klade důraz na myšlenky lidských práv a svobod, dnes mimořádně aktuální.

ČsDI vychází z pojmu národa jako přirozeného a dělného společenství, z něhož nemůže být nikdo vyloučen. Chce zapojit co největší měrou do práce k národní obnově všechny naše krajané, které pod politickým či ekonomickým tlakem opustili naši vlast, plně je rehabilitovat a umožnit jim, aby se podíleli na dalším rozvoji života obou našich národů.

ČsDI podporuje práva těch, kteří jsou ve společnosti bezděky a někdy i úmyslně utlačováni: práva důchodců, sociálně slabých vrstev obyvatelstva, národnostních menšin.

ČsDI usiluje o korektní a přátelské vztahy našich národů k národům a státům, které nás obklopují a s nimiž nás pojí společné tradice, sdílené hodnoty i příbuzné politické, hospodářské i kulturní zájmy. Jejím programem je smíření a spolupráce středoevropských národů. Chce tak přispět k vytvoření společného evropského domu.

KONTAKT: sekretariát ČsDI ● ul. 28. října 3 ● Praha 1 ● tel.: 26 77 51–5

Dl se hlásí k demokratickým tradicím moderní české společnosti (Palacký – Havlíček – Masaryk) s jejich důrazem na národně konstitutivní význam každodenní politické práce a nutnost vytvářet a obnovovat celistvou společnost; tyto tradice chápe jako součást duchovního odkazu křesťanské Evropy, z něhož zdůrazňuje zejména evropské pojetí lidských práv, společnou minulost a společné kulturní hodnoty, které umožňují spolupráci evropských národů, směřující k společné budoucnosti. Nezbytným předpokladem programového uvažování Demokratické iniciativy je realismus, předpokládající jako výchozí bod chápání podmínek, ve kterých se rozvíjí náš národní a státní život, a přirozeně také schopnost tyto podmínky přesahovat.

(Oč usiluje demokratická iniciativa, květen 1989)

Z hlediska ideologických, světonázorových a filozofických východisek je pro všechny uvedené dokumenty Demokratické iniciativy charakteristické buržoazně demokratické a nacionálně osvícenské chápání pojetí demokracie, politického systému a principu jeho fungování. Fakticky jde o antisocialistickou koncepci. Ze světonázorového hlediska se jedná o koncepci spjatou s idealismem, konkrétně objektivním náboženským idealismem. Deklarovaná „láska k bližnímu“, založené mravní principy snášenlivosti a ohleduplnosti zde ve skutečnosti představují „fasádu“, za kterou je skryta nesnášenlivost k socialistickému zřízení.

(Materiál ze zasedání ideologické komise ÚV KSC
17. 10. 1989)

